

Ольга Матейчук, студентка ОПП «Міжнародна інформація та суспільні комунікації», факультету міжнародних відносин
Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)
Олена Миронова, старший викладач кафедри міжнародних комунікацій і політичного аналізу
Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДИПЛОМАТІЇ

Дипломатія – це ведення міжнародних відносин шляхом переговорів; набір інструментів, якими користуються посли та посланники для забезпечення переговорного процесу; праця чи мистецтво дипломата.

З точки зору міжнародних відносин, «штучний інтелект» можна визначити як набір технологій і методів, які дозволяють програмним системам та комп'ютерам виконувати інтелектуальні операції, які раніше були можливими тільки за умови присутності людини.

Існує багато підходів до тлумачення та змісту поняття «штучний інтелект», вони є різноманітними та базуються на різних концептуальних засадах. Один з них – це технічний підхід, який визначає ШІ як здатність комп'ютерних систем виконувати завдання, що зазвичай потребують інтелектуальної діяльності людини, наприклад: розпізнавання мови, розуміння текстів, прийняття рішень тощо. Цей підхід спонукає експертів з міжнародних відносин розглядати ШІ як технологію, яка може трансформувати всі аспекти міжнародних відносин, такі як безпека, економіка, дипломатія тощо. Іншим підходом є соціально-економічний, який розглядає ШІ як технологію, яка може трансформувати економічні, соціальні та політичні відносини в міжнародному контексті. Кожен із цих підходів має свої сильні та слабкі сторони, але в цілому вони сприяють розумінню того, як штучний інтелект може вплинути на світові процеси та міжнародні відносини та яким чином забезпечити його ефективне використання²⁹³.

Сучасні можливості штучного інтелекту відкривають нові горизонти для застосування в дипломатичній сфері, особливо у сфері обробки та аналізу великих обсягів текстової інформації, зокрема міжнародних договорів і дипломатичних звітів. Завдяки методам нейролінгвістичного програмування, ШІ здатен працювати з неструктурованими даними природною мовою, що дозволяє використовувати його як аналітичний інструмент для підвищення ефективності дипломатичної діяльності. Це, у свою чергу, дає змогу заощадити ресурси та зосередити зусилля на завданнях, які вимагають людської інтуїції та емоційного інтелекту²⁹⁴.

²⁹³ Вінникова Н.А. (2021). Штучний інтелект як чинник геополітичного впливу. *Наукова періодика Каразінського університету*. <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/18660/16983>

²⁹⁴ Scott, B., Neumann, S., Lorenz P. (2018). Artificial intelligence and foreign policy. *Stiftung Neue Verantwortung* (SNV). https://www.stiftung-nv.de/sites/default/files/ai_foreign_policy.pdf

ШІ може сприяти ефективнішій взаємодії між урядами та громадянами різних країн, долаючи мовні бар'єри, зміцнювати безпеку дипломатичних місій завдяки системам розпізнавання зображень і аналізу інформації, а також підтримувати міжнародні миротворчі місії та запобігати зловживанням при наданні фінансової допомоги іноземним державам.

Протягом тривалої історії дипломатії з'явилася велика різноманітність інструментів та інститутів, якими користуються дипломати для досягнення інтересів своєї держави. До них належать, зокрема, дискусійні платформи, дипломатичні представництва, формалізовані усні та письмові комунікації, опосередковане спілкування через ЗМІ та представників громадськості²⁹⁵.

Водночас саме комунікація є основою цих інструментів і ядром дипломатії. Дипломатична взаємодія певною мірою визначається особистими якостями дипломатів, і посередництво штучного інтелекту в цьому процесі неминуче позначиться як на суб'єктах комунікації, так і на процесі переговорів.

Цифрова дипломатія з використанням технологій ШІ, має законодавчу основу в Данії, яка вперше у світі затвердила стратегію технологічної дипломатії на 2021-2022 рр.²⁹⁶ Згідно з цим планом, дипломати, окрім виконання функцій звичайного посольства, зобов'язані також здійснювати публічну дипломатію за допомогою сучасного технічного арсеналу. Стратегію успішно застосовували на практиці з подальшим затвердженням нової стратегії диджиталізації на 2024-2027 рр. Як інструмент, штучний інтелект застосовується в різноманітних сферах дипломатії, зокрема: традиційна дипломатія, консульська служба, публічна дипломатія тощо.

До прикладу, помічник Президента Генасамблеї ООН використовує технологію ШІ, щоб аналізувати виступи в режимі реального часу та пропонує свої рекомендації з урахуванням позицій окремих країн. Окрім того, штучний інтелект асистує дипломатам під час ведення діалогу за принципом активного слухання, аналізуючи емоційний підтекст повідомлень співрозмовника, його інтереси й уподобання. Нейронні мережі здатні опрацьовувати та обробляти великі масиви даних та відокремлювати важливу інформацію із загального «шуму», допомагаючи дипломатам заздалегідь формувати точні відповіді та робити їх почутими широкій аудиторії²⁹⁷.

Незважаючи на всі переваги, можливості ШІ в галузі комунікації поки залишаються обмеженими. Хоча він здатен підтримати найпростіші діалоги, аналізуючи отримані повідомлення та формуючи відповіді на основі закладених йому баз даних, проте, на відміну

²⁹⁵ Stanzel, V., & Voelsen, D. (2022). Diplomacy and artificial intelligence: reflections on practical assistance for diplomatic negotiations. SWP Research Paper, 1, 31. <https://doi.org/10.18449/2022RP01>

²⁹⁶ Ministry of Finance (2022). National Strategy for Digitalisation. Denmark. <https://en.digst.dk/media/27861/national-strategy-for-digitalisation-together-in-the-digital-development.pdf>

²⁹⁷ Kononova, M. (2023). AI and diplomacy: challenges and opportunities. *Journal of Liberty and International Affairs*, Institute for Research and European Studies - Bitola, 9(2), 520–530. <https://doi.org/10.47305/jlia2392520k>

від людини, йому бракує здатності до ментального осмислення комунікації. Через це нейромережі поки не можуть повноцінно розуміти контекст чи генерувати ідеї, які виходять за межі заданих моделей поведінки ²⁹⁸.

Отже, роль штучного інтелекту в житті людини зростає, і цей процес є незворотнім. Розвиваючись, нейромережі навчаються комунікувати та вступають у взаємодію з людиною, впливаючи на її міжособистісні взаємозв'язки. Особливо важливим цей вплив є для дипломатичної сфери, ядром якої є комунікація. Факт переходу від традиційної до цифрової дипломатії визнається у світі. У деяких європейських країнах запроваджено спеціально розроблену стратегію, яка враховує роль сучасних технологій у діяльності дипломата. Таким чином, явище цифрової дипломатії має правову основу. Штучний інтелект використовують у різноманітних сферах дипломатії (традиційній, публічній, консульській службі) з метою підвищення ефективної взаємодії суб'єктів комунікації, дипломатів, між собою та з великими аудиторіями. Важливо зберігати баланс між використанням технологій та збереженням гуманітарних цінностей та принципів дипломатії. Тільки з врахуванням цих аспектів можна досягти максимального потенціалу ШІ в дипломатичній практиці та сприяти досягненню стабільності, миру та співробітництва між країнами.

Aksisnia Marchenko, a student of specialty 291 "International Relations, Public Communications and Regional Studies"

Lesya Ukrainka Volyn National University (Lutsk, Ukraine)

Victoria Panas Instructor of International Communications and Political Analysis Department

Lesya Ukrainka Volyn National University (Lutsk, Ukraine)

THE IMPACT OF STATE LEADERS' TWITTER DIPLOMACY ON INTERNATIONAL RELATIONS

Digital diplomacy is emerging as a significant instrument in the realm of foreign policy. The use of social media, particularly Twitter (now X), allows influencers and leaders to deliver messages instantly to a global audience, shape narratives, and influence international opinion. This approach not only provides a rapid flow of information, but also helps to generate support which can directly impact foreign policy processes.

In the contemporary technological epoch, digital diplomacy particularly the utilization of social media by political leaders as a medium for communicating with the international community is becoming increasingly prevalent. Twitter, a well-known platform, has become an arena for instant

²⁹⁸ Lu M. (2023). The ability and importance of human communication in the age of AI. *Geographical Research Bulletin*. Vol. 2. P. 187–189. https://doi.org/10.50908/grb.2.0_187